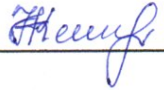

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ в.о. директора

від 15.05.2025 № 28-аг

 Наталія КОЛІСНИК

ПРАВИЛА № 05-ПБ
експлуатації та типові норми належності вогнегасників

I. Загальні положення

1. Ці Правила згідно з Наказом МВС України 15.01.2018 № 25 встановлюють вимоги до експлуатації переносних вогнегасників повною масою до 20 кг та пересувних вогнегасників повною масою до 450 кг, призначених для гасіння пожеж класів А, В, С, D, F, та електроустановок, що перебувають під напругою до 1000 В (далі – Е), та норми їх належності на об'єктах суб'єктів господарювання незалежно від форм власності (далі – об'єкти).

2. Ці Правила поширюються на будинки і приміщення різного призначення, що експлуатуються, механічні транспортні засоби і є обов'язковими для виконання посадовими особами.

II. Загальні вимоги до експлуатації вогнегасників

1. Під час експлуатації вогнегасників необхідно керуватися цими Правилами та іншими нормативними актами, що регламентують вимоги до експлуатації вогнегасників.

2. Для забезпечення працездатного стану та якісної експлуатації вогнегасників на об'єкті особою, відповідальною за пожежну безпеку, має бути організовано їх технічне обслуговування відповідно до норм, правил (настанови з технічного обслуговування вогнегасників), установлених їх виробником, та інших нормативних документів у сфері пожежної безпеки.

III. Організаційні заходи щодо забезпечення експлуатації вогнегасників

1. Особі, відповідальній за пожежну безпеку, необхідно обов'язково провести огляд вогнегасників перед розміщенням їх на об'єкті. Під час огляду встановлюються:

- 1) наявність сертифіката відповідності;
- 2) наявність інструкції з експлуатації та паспорта на кожний вогнегасник;
- 3) цілісність пломб на запірних пристроях;
- 4) наявність чи відсутність зовнішніх пошкоджень на корпусах вогнегасників;
- 5) положення стрілок індикаторів тиску закачних вогнегасників (у межах робочого діапазону);
- 6) наявність у маркуванні та в експлуатаційній документації відомостей про виробника, дату виготовлення (продажу) і технічного обслуговування.

2. Після проведення огляду вогнегасникам присвоюються облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації.

3. Особі, відповідальній за пожежну безпеку на об'єкті, необхідно вести журнал обліку вогнегасників.

4. У разі зняття вогнегасника з експлуатації суб'єкт господарювання зобов'язаний ужити заходів щодо недопущення зниження рівня протипожежного захисту.

Вогнегасники, зняті з експлуатації або надані на технічне обслуговування (ремонт, проведення випробувань або перезарядження), мають бути замінені на резервні вогнегасники з технічними характеристиками, які не можуть мати нижчі технічні характеристики знятих з експлуатації або наданих на технічне обслуговування.

5. У приміщеннях з технологічними процесами, внаслідок яких при аварійному режимі можуть утворюватися газо-, пило- або пароповітряні суміші, вогнегасники слід розміщувати за межами приміщень з урахуванням безпечних відстаней.

Вогнегасники в місцях розміщення не мають створювати перешкод для евакуації людей.

У приміщеннях з тимчасовим перебуванням людей вогнегасники слід розміщувати ззовні приміщення або біля входу (виходу).

У приміщеннях з постійним перебуванням людей вогнегасники потрібно розміщувати всередині приміщення, запобігаючи створенню перешкод для евакуації людей.

6. Переносні вогнегасники розміщують шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлюють у пожежні шафи пожежних кран-комплектів, на пожежні щити, стенди, підставки та спеціальні тумби.

Для зазначення місцезнаходження вогнегасників на об'єктах мають встановлюватися вказівні знаки згідно з

– ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір» (ISO 6309:1987, IDT).

Знаки розташовуються на видимих місцях на висоті 2-2,5 м від рівня підлоги як всередині, так і за межами приміщень.

7. Розміщувати вогнегасники слід таким чином, щоб забезпечити можливість прочитування маркувальних написів на їх корпусах.

При цьому необхідно забезпечити їх захист від дії механічних пошкоджень, сонячних променів, опалювальних і нагрівальних приладів, а також хімічно агресивних речовин (середовищ), які можуть негативно вплинути на їх роботу.

8. На механічних транспортних засобах вогнегасник має бути в закріпленому стані в місцях, визначених підприємством-виробником. У разі якщо конструкцією транспортного засобу зазначене місце не передбачено, вогнегасник слід розташовувати в легкодоступному місці.

Вогнегасники, що розміщуються за межами кабін, потрібно захищати від впливу атмосферних опадів, сонячних променів і бруду. Забороняється зберігання вогнегасника в багажнику механічного транспортного засобу (крім легкового автомобіля), кузові вантажного автомобіля та інших місцях, доступ до яких обмежено.

9. Вогнегасники, які розміщуються за межами приміщень або в неопалювальних приміщеннях та не призначені для експлуатації за температури нижче 5°C, на холодний період року необхідно переносити в опалюване приміщення. У цих випадках на пожежних

щитах та стендах має бути інформація про їх місцезнаходження. Інформація стосовно перенесення вогнегасників відображається в журналі обліку вогнегасників.

10. Огляд вогнегасників при їх експлуатації здійснюється особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, не рідше одного разу на місяць.

Під час огляду перевіряються:

- 1) відповідність типу і заводського номера вогнегасника зареєстрованому обліковому номеру та місцезнаходженню на об'єкті;
- 2) наявність інструкції з експлуатації та паспорта на вогнегасник;
- 3) дата проведення технічного обслуговування, яка має відповідати вимогам експлуатаційної документації;
- 4) наявність та цілісність пломби, пристрою блокування (запобіжної чеки), розтруба чи гнучкого рукава та кронштейна (якщо передбачено);
- 5) наявність зовнішніх пошкоджень вогнегасників та слідів корозії на них;
- 6) положення стрілки індикатора тиску кожного закачного вогнегасника (крім вогнегасників, у яких індикатор тиску не передбачено виробником), яка має бути в межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора), залежно від температури експлуатації;
- 7) наявність пошкоджень маркування (етикетки) кожного вогнегасника.

Результати оглядів реєструються особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, в журналі обліку вогнегасників.

11. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана організувати технічне обслуговування вогнегасників у таких випадках:

- пошкодження або відсутність маркування, пломб або пристроїв блокування на них;
- наявність механічних пошкоджень і слідів корозії на їх корпусах або запірно-пускових пристроях;
- відсутність робочого тиску в корпусі та (або) наявність надмірного тиску (для вогнегасників закачного типу);
- після використання за призначенням;
- після закінчення гарантійного терміну експлуатації, передбаченого експлуатаційною документацією виробника.

12. Технічне обслуговування вогнегасників здійснюється ПТОВ, що мають відповідну ліцензію з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення відповідно до вимог

– ДСТУ 4297:2004 «Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників.

Загальні технічні вимоги»,

норм, правил (настанови з технічного обслуговування вогнегасників), установлених їх виробником, та інших нормативних документів і нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

Під час огляду вогнегасників після надходження з технічного обслуговування особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, перевіряє наявність на корпусі вогнегасника етикетки ПТОВ.

13. Приймання вогнегасників після технічного обслуговування оформлюється актом, який складається не менше ніж у двох примірниках і підписується представниками споживача послуг та ПТОВ.

IV. Вимоги безпеки під час експлуатації вогнегасників

1. Під час експлуатації вогнегасників необхідно дотримуватися заходів безпеки, визначених нормативно-правовими актами та нормативними документами з питань охорони праці та експлуатації вогнегасників.

2. Забороняється:

- 1) експлуатувати вогнегасники з наявністю вм'ятин, опуклостей або тріщин на корпусі, запірно-пусковому пристрої, накидній гайці, при порушенні герметичності з'єднань його вузлів, несправності індикатора тиску, відсутності або пошкодження пломби;
- 2) допускати механічні ушкодження корпусу та запірної арматури вогнегасника;
- 3) розбирати і перезаряджати вогнегасники особам, які не мають права на проведення таких робіт;
- 4) кидати вогнегасник у полум'я під час використання за призначенням та завдавати механічних пошкоджень для приведення його у дію;
- 5) під час експлуатації вогнегасника спрямовувати насадку (рукав або розтруб) у бік людей, крім випадків використання для гасіння вогню на одязі чи речах на людині;
- 6) використовувати вогнегасники для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням;
- 7) використовувати вогнегасники за відсутності розтруба або гнучкого рукава.

3. Гасіння осередків пожежі, що виникли за межами приміщень, потрібно здійснювати з навітряного боку та з безпечної відстані до осередку пожежі, але не менше ніж 1,5 метра.

4. Під час гасіння пожежі одночасно кількома вогнегасниками не здійснювати гасіння струменями вогнегасної речовини, спрямованими назустріч один одному.

5. Газові вогнегасники мають застосовуватись у тих випадках, коли для ефективного гасіння пожежі необхідні вогнегасні речовини, що не пошкоджують обладнання та об'єкти (електронна апаратура, музеї, архіви тощо). Застосування порошкових вогнегасників для гасіння таких пожеж дозволяється лише за відсутності газових вогнегасників.

6. Під час застосування вогнегасника, придатного для гасіння пожежі електрообладнання, що перебуває під напругою електричного струму до 1000 В, необхідно дотримуватися рекомендацій, зазначених у паспорті на вогнегасник.

7. Забороняється застосовувати водяні та водопінні вогнегасники для гасіння обладнання, що перебуває під електричною напругою, а також для гасіння речовин, які вступають з водою в хімічну реакцію, що супроводжується інтенсивним виділенням тепла та розбризкуванням речовини, якщо вони не призначені для цього.

8. Під час гасіння пожежі порошковими вогнегасниками необхідно брати до уваги утворення високої запиленості і, як наслідок, зниження видимості в приміщенні.

9. Під час гасіння пожежі газовими вогнегасниками необхідно враховувати можливість зниження концентрації кисню в повітрі приміщення, особливо якщо воно невелике за об'ємом. Забороняється триматися за розтруб вогнегасника.

У приміщеннях, де використання газових вогнегасників може створити небезпечну для життя людини концентрацію газів у повітрі, а також у разі використання пересувних газових вогнегасників необхідно використовувати ізолювальні засоби індивідуального захисту органів дихання.

Перед використанням пересувних газових вогнегасників слід обмежити кількість обслуговуючого персоналу, який перебуває в приміщенні.

V. Вимоги до оснащення об'єктів вогнегасниками

1. Будинки і приміщення різного призначення мають бути оснащені переносними або пересувними вогнегасниками.

2. Під час експлуатації будинків і приміщень різного призначення мобільні (інвентарні) будівлі і споруди та підсобні приміщення мають бути оснащені вогнегасниками відповідно до затверджених норм.

3. Колісні транспортні засоби оснащуються вогнегасниками відповідно до [Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 1997 року № 1128.

4. Норми належності порошкових вогнегасників для виробничих і складських будинків та приміщень в [додатку 04](#).

Норми належності водяних та водопінних вогнегасників для виробничих і складських будинків та приміщень наведено в [додатку 05](#).

Норми належності газових вогнегасників для виробничих і складських будинків та приміщень наведено в [додатку 06](#).

Норми належності вогнегасників для гаражів та автомайстерень наведено в [додатку 07](#).

Придатність переносних і пересувних вогнегасників до гасіння пожеж різних класів та діапазони температур їх експлуатації наведено в [додатку 08](#).

5. Для вибору типу та необхідної кількості вогнегасників для оснащення об'єкта слід враховувати фізико-хімічні та пожежонебезпечні властивості горючих речовин, характер їх взаємодії з вогнегасними речовинами, а також площу приміщень, будинків і споруд.

6. Необхідну кількість вогнегасників визначають окремо для кожного поверху та приміщення об'єкта.

Приміщення, у якому розміщено декілька різних за пожежною небезпекою виробництв, не відділених одне від одного протипожежними стінами, оснащують вогнегасниками за нормами найбільш небезпечного виробництва.

За наявності декількох приміщень з однаковою пожежною небезпекою необхідну кількість вогнегасників для їх захисту визначають згідно з нормами належності та з урахуванням загальної площі цих приміщень.

VI. Вибір типу та необхідної кількості вогнегасників

1. Під час вибору типу і необхідної кількості вогнегасників як елементів протипожежного захисту об'єкта слід також керуватися галузевими правилами пожежної безпеки, нормами технологічного проектування та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують вимоги до оснащення об'єктів вогнегасниками.

2. Вогнегасні речовини повинні відповідати вимогам (залежно від призначення):

- ДСТУ EN 615:2017 «Протипожежний захист. Вогнегасні речовини. Вимоги до вогнегасних порошків (крім порошків для гасіння пожеж класу D)» (EN 615:2009, IDT),
- ДСТУ EN 1568-1:2018 (EN 1568-1:2018, IDT) «Вогнегасні речовини. Піноутворювачі. Частина 1. Вимоги до піноутворювачів, призначених для гасіння водонерозчинних горючих рідин піною середньої кратності, що подається на поверхню»,
- ДСТУ EN 1568-2:2018 (EN 1568-2:2018, IDT) «Вогнегасні речовини. Піноутворювачі. Частина 2. Вимоги до піноутворювачів, призначених для

гасіння водонерозчинних горючих рідин піною високої кратності, що подається на поверхню»,

- ДСТУ EN 1568-3:2018 (EN 1568-3:2018, IDT) «Вогнегасні речовини. Піноутворювачі. Частина 3. Вимоги до піноутворювачів, призначених для гасіння водонерозчинних горючих рідин піною низької кратності, що подається на поверхню»,
- ДСТУ EN 1568-4:2018 (EN 1568-4:2018, IDT) «Вогнегасні речовини. Піноутворювачі. Частина 4. Вимоги до піноутворювачів, призначених для гасіння водорозчинних горючих рідин піною низької кратності, що подається на поверхню»,
- ДСТУ 3958:2015 «Пожежна безпека. Газові вогнегасні речовини. Номенклатура показників якості. Загальні технічні вимоги і методи випробування»,
- ДСТУ 5092:2008 «Пожежна безпека. Вогнегасні речовини. Діоксид вуглецю (EN 25923:1993 (ISO 5923:1989), MOD)».

3. Критеріями вибору типу і необхідної кількості вогнегасників для захисту об'єкта є:

- категорія за вибухопожежною та пожежною небезпекою виробничих, складських та лабораторних приміщень;
- клас можливої пожежі;
- придатність вогнегасника для гасіння пожежі певного класу та відповідність умовам його експлуатації;
- вогнегасна здатність вогнегасника конкретного типу за:
 - ДСТУ 3675-98 «Пожежна техніка. Вогнегасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань»,
 - ДСТУ 3734-98 (ГОСТ 30612-99) «Пожежна техніка. Вогнегасники пересувні. Загальні технічні вимоги»,
 - ДСТУ EN 3-7:2014 «Вогнегасники переносні. Частина 7. Характеристики, вимоги до робочих параметрів і методи випробувань» (EN 3-7:2004+A1:2007, IDT),
 - ДСТУ EN 1866-1:2014 «Вогнегасники пересувні. Частина 1. Характеристики, вимоги до робочих параметрів і методи випробувань» (EN 1866-1:2007, IDT)»;
- захищувана площа;

До використання допускаються вогнегасники з конкретним типом вогнегасної речовини, з якою вогнегасник має підтвердження відповідності вимогам національних стандартів.

- Класи пожеж визначено в ДСТУ EN 2:2014 «Класифікація пожеж» (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT).

Категорія будинків, приміщень та зовнішніх установок виробничого і складського призначення за вибухопожежною або пожежною небезпекою визначається відповідно до вимог

- ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою».

4. Якщо на об'єкті можливі осередки пожеж різних класів, слід обирати вогнегасники окремо для кожного класу пожежі або віддавати перевагу більш універсальному

вогнегаснику. При виборі таких вогнегасників їх мінімальна кількість має дорівнювати більшому значенню, що отримане для кожного класу пожежі окремо.

5. За потреби використання різних типів вогнегасників допускається здійснювати заміну одного типу на інший із забезпеченням рівності сумарної вогнегасної здатності за класом пожежі, характерної для цього об'єкта. Коефіцієнти ефективності вогнегасників за їх вогнегасною здатністю щодо гасіння модельних вогнищ пожеж класів А та В наведено в [додатку 09](#) . Наприклад, порошковий вогнегасник ВП-9 для пожежі класу В, що має коефіцієнт ефективності 13, можна замінити на два вогнегасники – порошковий ВП-6 (має коефіцієнт ефективності 8) та водопінний ВВП-6 (має коефіцієнт ефективності 5), які мають сумарний коефіцієнт ефективності 13.

6. Об'єкти різного призначення оснащуються переносними вогнегасниками, перелік яких наведено в [додатку 10](#) , та пересувними вогнегасниками, перелік яких наведено в [додатку 11](#) .

7. Будинки адміністративного та побутового призначення на кожному поверсі повинні мати не менше двох переносних (порошкових, водопінних або водяних) вогнегасників з масою заряду вогнегасної речовини 5 кг і більше, а в разі площі поверху більше 100 м² кількість вогнегасників приймаються з розрахунку 1 кг вогнегасної речовини на кожні 10 м² площі підлоги.

Крім того, слід передбачати по одному газовому вогнегаснику з величиною заряду вогнегасної речовини 3 кг і більше:

- на 20 м² площі підлоги в офісних приміщеннях з оргтехнікою, коморах, електрощитових, вентиляційних камерах та інших технічних приміщеннях;
- на 50 м² площі підлоги в приміщеннях архівів, машзалів, бібліотек, музеїв.

8. Приміщення площею менше ніж 20 м², у яких розміщено оргтехніку, слід оснащувати переносним газовим вогнегасником ВВК-2.

9. Як додатковим засобом для гасіння невеликих осередків пожеж на початкових стадіях, будинки та приміщення також можуть оснащуватися вогнегасниками водопінними аерозольними одноразового використання.

10. Для захисту приміщень від пожеж, пов'язаних з горінням речовин, які застосовуються для приготування їжі (рослинні або тваринні масла і жири), слід використовувати переносні вогнегасники з можливістю гасіння пожежі класу F з розрахунку один вогнегасник на одне окреме робоче місце.

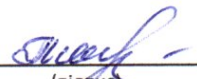
Розроблено:

Заступник директора з ГР

(посада керівника підрозділу)

Погоджено:

Інженер з охорони праці

(підпис)

Людмила ПІКАЛЮК

(підпис)

Максим КОСТЮК